

ILO:s konvention om identitetshandlingar för sjömän

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet regeringens skrivelse 2007/08:77 ILO:s konvention om identitetshandlingar för sjömän. I likhet med regeringen anser utskottet att en svensk ratificering bör kunna anstå i avvaktan på bl.a. en plan för ratificering och genomförande. Utskottet föreslår att riksdagen lägger skrivelsen till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Skrivelsens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Bakgrund	5
Skrivelsen	6
Utskottets ställningstagande	7
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Skrivelsen	9

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

ILO:s konvention om identitetshandlingar för sjömän

Riksdagen lägger skrivelse 2007/08:77 till handlingarna.

Stockholm den 6 maj 2008

På trafikutskottets vägnar

Ibrahim Baylan

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ibrahim Baylan (s), Jan-Evert Rådström (m), Ulla Löfgren (m), Sven Bergström (c), Hans Stenberg (s), Nina Larsson (fp), Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Annelie Enochson (kd), Eliza Roszkowska Öberg (m), Peter Pedersen (v), Pia Nilsson (s), Sten Bergheden (m), Lars Mejern Larsson (s), Désirée Liljevall (s), Eva-Lena Jansson (s) och Lars Gustafsson (kd).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Genom sin anslutning år 1920 till Nationernas förbund inträdde Sverige som medlem av den internationella arbetsorganisationen (ILO).

ILO:s beslutande församling – Internationella arbetskonferensen – antog vid sin 91:a session den 3–19 juni 2003 en konvention (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän.

Enligt ILO:s stadga artikel 19 ska varje medlemsstat inom 18 månader efter en sessions avslutande förelägga statens lagstiftande församling antagna konventioner och rekommendationer för lagstiftning eller andra åtgärder.

Genom föreliggande skrivelse 2007/08:77 ILO:s konvention om identitetshandlingar för sjömän lämnar regeringen en redovisning av konventionen. I skrivelsen anmäls att konventionen har remitterats till ILO-kommittén, som i sin tur inhämtat yttranden från berörda myndigheter och organisationer.

Skrivelsen har inte föranlett några följdmotioner.

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för ILO:s konvention (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän i enlighet med vad som föreskrivs i ILO:s stadga.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Arbetet inom IMO respektive ILO

Som en följd av terroristangreppen i New York den 11 september 2001 antog Internationella sjöfartsorganisationens (IMO) konferens i november 2001 bl.a. en resolution (A.924 [22]) om översyn av åtgärder och förfaranden för att förhindra terroristhandlingar som hotar tryggheten för passagerare och besättningar samt fartygs säkerhet. Som ett resultat av arbetet med resolutionen antogs dels en ändring i Solaskonventionen (den internationella konventionen om säkerheten för människoliv till sjöss), dels en ny kod, ISPS-koden (koden för skydd av fartyg och hamnanläggningar).

I arbetsgruppen för uppföljning av resolutionen ingick företrädare även för Internationella arbetsorganisationen (ILO). Under arbetets gång konstaterades att utfärdande av identitetshandlingar regleras i en ILO-konvention från år 1958 om nationella identitetshandlingar för sjömän (nr 108). Från IMO:s sida ansåg man att denna dock behövde revideras. Inom ramen för arbetet inom ILO föreslogs emellertid en ny konvention, och Internationella arbetskonferensen antog i juni 2003 konventionen (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän. Denna nya konvention trädde i kraft den 9 februari 2005 och hade i februari 2008 ratificerats av tolv medlemsstater, varav Frankrike och Ungern var de enda EU-medlemmarna.

Syftet med konventionen är att *dels* öka säkerheten till sjöss och i land genom ett säkrare och kontrollerbart nytt identitetsbevis för sjömän, *dels* underlätta sjömäns möjligheter att komma i land i hamnar där fartyget lastar och lossar och *dels* underlätta transfer och transit samt resa till och från hemorten på lämpligt sätt mellan arbetsperioder ombord.

Den tidigare konventionen (nr 108) om identitetshandlingar för sjömän har ratificerats av 64 medlemsstater; Sverige ratificerade konventionen år 1970 (prop. 1959:78 och prop. 1961:163). I och med att den nya konventionen (nr 185) har trätt i kraft är den tidigare konventionen (nr 108) stängd för nya ratifikationer.

ILO-konventionens förenlighet med EG-rätten

Parter i ILO-konventioner kan enbart enskilda stater vara, inte mellanfolkliga organisationer såsom Europeiska gemenskapen.

Konventionen (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän innehåller samtidigt bestämmelser som omfattas av Europeiska gemenskapens exklusiva behörighet, nämligen på viseringsområdet genom Schengenavtalet (införlivat i Amsterdamfördraget). Det innebär att EU:s medlemsstater å sin sida inte har behörighet att för egen del ratificera konventionen. Med hänvisning härtill beslutade rådet (rättsliga och inrikes frågor) den 14 april

2005 att bemyndiga medlemsstaterna att i Europeiska gemenskapens intresse ratificera konventionen. Därmed är konventionen förenlig med EG-rätten.

Konventionens förhållande till den svenska lagstiftningen

Vid en jämförelse mellan konventionen och den svenska lagstiftningen kan konstateras att regler på området återfinns i olika lagar och förordningar. Flera konventionsbestämmelser saknar emellertid full motsvarighet i det svenska regelverket eller svensk praxis.

Konventionens bestämmelser om bl.a. definition av begreppet sjöman, innebörden av begreppet identitetshandling för sjömän, krav på en nationell elektronisk databas samt processer och rutiner har sin motsvarighet – i den mån sådan finns – i sjömanslagen (1973:282) eller mönstringslagen (1983:929) eller båda.

Bestämmelserna i konventionen för underlättande av sjömäns ledighet i land samt av sjömäns transfer till ett annat fartyg eller passage i transit för att mönstra på ett fartyg i ett annat land har sin nationella motsvarighet – i den mån de finns – i utlänningsförordningen (2006:97).

Remissinstanserna

Enligt ILO-kommittén bör Sverige ratificera konventionen snarast; kommittén var dock inte enig. I en avvikande mening uttalar regeringssidans representanter att Sverige bör avvakta med att ratificera konventionen, eftersom flera konventionsbestämmelser saknar full motsvarighet i det svenska regelverket. Frågan om ratificering kan lämpligen tas upp i samband med att ILO:s sjöarbetskonvention, antagen år 2006, ska föreläggas riksdagen.

Bland övriga remissinstanser är några myndigheter och organisationer positiva till en ratificering. Sjöfartsverket däremot förordar att Sverige avvaktar, bl.a. med hänvisning till att införande av kraven enligt konventionen för sjömän på svenska fartyg skulle medföra avsevärda kostnader för näringen och för administrationen samtidigt som värdet av ett sådant identifikationsdokument är svårbedömt.

Skrivelsen

För att respektera förpliktelsena enligt stadgan informeras riksdagen härmed om ILO:s konvention (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän.

Regeringen noterar att rådet (inrikes och rättsliga frågor) den 14 april 2005 genom beslut har bemyndigat EU:s medlemsstater att i Europeiska gemenskapens intresse ratificera konvention nr 185.

Vidare noteras syftet med den nya konventionen, nämligen att dels öka säkerheten till sjöss och i land, dels underlätta sjömäns ledighet och deras möjlighet till transfer och transit.

Regeringen konstaterar att Sverige i dag är bundet av 1958 års konvention (nr 108) om identitetshandlingar för sjömän, som den nya konventionen reviderar. Detta innebär ett ömsesidigt åtagande gentemot de övriga länder som ratificerat den första konventionen men inte den nya konventionen. Samtidigt anför regeringen att den nya konventionen hittills inte har vunnit den anslutning som Internationella arbetskonferensen förutsåg i juni 2003. USA, som tog initiativet till det nya internationella regelverket, har inte ratificerat någon av konventionerna nr 108 och nr 185.

Det konstateras vidare att flera konventionsbestämmelser saknar full motsvarighet i det svenska regelverket.

Härutöver redovisas Sjöfartsverkets synpunkt, nämligen att Sverige bör avvakta med ratificeringen av konventionen; en plan för dess ratificering och genomförande förordas.

Vidare hänvisar regeringen till arbetet med den av ILO år 2006 antagna sjöarbetskonventionen (Maritime Labour Convention, MLC), genom vilken 36 ILO-konventioner som rör sjöfarten revideras. När denna konvention ska föreläggas riksdagen kan frågan om ratificering av konventionen (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän åter aktualiseras. Regeringen hänvisar också till att Europeiska unionens råd har bemyndigat EU:s medlemsstater att ratificera sjöarbetskonventionen men också uppmanat dem att vidta mått och steg för att, helst före den 31 december 2010, ratificera sjöarbetskonventionen.

Sammanfattningsvis gör regeringen bedömningen att Sverige för närvarande inte bör ratificera konventionen (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän.

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen i skrivelse 2007/08:77 om ILO:s konvention (nr 185) om identitetshandlingar för sjömän har lämnat information om konventionen i enlighet med ILO:s stadga.

I detta sammanhang vill utskottet erinra om att utskottet år 2006 lät genomföra en uppföljning av genomförandet i Sverige av det då nya internationella regelverket om sjöfartsskydd. I rapporten Sjöfartsskydd – En uppföljning av genomförandet av systemet för skydd mot grova våldsbrott gentemot sjöfarten (2005/06:RFR7) uppmärksammades sålunda frågan om vissa problem för besättningens möjligheter att gå i land som uppstått till följd av det nya regelverket. Utskottet konstaterar nu att detta är en fråga som delvis har bäring på den aktuella ILO-konventionen.

I likhet med regeringen gör utskottet bedömningen att konventionen (nr 185) för närvarande inte bör ratificeras. Utskottet utgår från att regeringen återkommer till riksdagen i ärendet när en sådan plan för ratificering och genomförande av konventionen föreligger som Sjöfartsverket har föresprå-

kat i sitt yttrande. Samtidigt vill utskottet – liksom regeringen – hänvisa till uppmaningen från Europeiska unionens råd att vidta mått och steg för att ratificera sjöarbetskonventionen.

Med detta föreslår utskottet att skrivelsen läggs till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2007/08:77 ILO:s konvention om identitetshandlingar för sjömän.